

Slovenski dom

Štev. 59

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Zaradi dežja - zastoj pred Madridom

Madrid, 13. marca. o. Nacionalistične čete so včeraj ves dan napadale proti Guadalajari, vendar napadi niso več tako ostri, ker je začelo močno deževati in so tla razmehčana. Tako je onemogočeno gibanje motoriziranih oddelkov. Zastoj zaradi vremenskih neprilik so izrabili rdeči in svoje položaje utrdili. Zato v času, dokler dež ne poneha, ni pričakovati operacij v večjem stilu, niti padca Guadalajare, ki so se ji bel približali že za nekaj kilometrov.

Trije bataljoni uničeni

Sevilja, 13. marca. AA. Havas: General Queipo de Llano je zanikal vsebino uradnega poročila madriške obrambe in je rekel: Na asturskem bojišču je prišlo včeraj do strašne borbe. Decimirali smo tri sovražne bataljone. Vladni krogi delajo velik hrup, ker so ujeli štiri italijanske vojake. Reči moram, da je med boji k nam pribežalo mnogo tujcev in da se tudi na njihovi strani bore tuji vojaki. Na bojišču pri Sivgenci smo zavzeli Cogoglio in Monstare. Sovražnik je pustil na bojišču 50 mrtvih. Ujeli smo mnogo vojakov. Motorizirana kolona prodira dalj k cesti Guadalajare, ki jo nacionalistično topništvo že obstreljuje.

Po sijajnem pohodu naših čet pri Guadalajari smo zlonilni sovražni odpor kljub sredstvom, ki jih je nabral na tem odseku. Prišli smo do Tri-seque, kjer so nasprotniki pustili na bojišču mnogo materiala. Ujeli smo več vojakov in med njimi tudi dva italijanska levičarska častnika, ki sta pripadala bataljonu »Garibaldi«.

Na severnem bojišču smo zavzeli Monasterio, Cogoglio in Mebriljero. Sovražnik je pustil na bojišču mnogo mrtvih.

Na bojišču ojačene divizije pred Madridom

smo odbili napad sovražnika na odseku pri vseučiliškem predmestju. Sovražnik je imel velike izgube. Snežni vihar v Andaluziji preprečuje borbe.

Madrid, 13. marca. Po zadnjih poročilih se v odseku Las Rozas nadaljuje močan topniški boj, aktivnost nacionalnih čet je pa čedalje močnejša. V tem odseku kaže, da so glavni cilj napadov čet generala Franca postojanke pri Fuencaralu severno od Madrida.

Včeraj zjutraj so nacionalistične čete vprizorile novo ofenzivo severno od Guadalajare. Boj je bil nenavadno srdit. Na vsem odseku Guadalajare je bil hud topniški boj. Podpiralo ga je letalstvo. Vlada letala so se spustila v boj z nacionalističnimi letali. V glavnem na tem delu bojišča danes ni bilo pomembnejših izprememb. Kaže pa, da se čete generala Franca na novo razvrščajo, največ zaradi tega, da bi mogle na novo prodirati. Ta boj še traja.

Včeraj popoldne je nacionalistično težko topništvo bombardiralo Madrid. Dve granati težkega kalibra sta padli v sredino mesta in napravili precejšnjo škodo.

Na južnih odsekih madriškega bojišča je bil današnji dan miren. Le na Jarami so bili hudi boji, in sicer v odseku med železniško progo in Pingaronom. Republikanske čete so po hudih bojih

zavzele postojanke pri Mamelonu. Sovražnik je takoj nato izvedel protinapad, ki pa se ni obnesel, ker so republikanske čete vztrajale v svojih novih postojankah. Toda sovražnik obstreljuje močno republikanske postojanke še naprej.

V odseku vseučiliške naselbine je bil hud topniški boj, zlasti v bližini kmetijske šole. Ta boj se je razširil tudi na odsek pri Villi Santa Kristina.

Socialistična nedelja za Španijo

London, 12. marca. AA. Mednarodni socialistični zbor je zaključil svoje delo in sprejel tri resolucije, ki se nanašajo na špansko državljansko vojno. V eni resoluciji se pravi: Danes je popolnoma jasno, da svet gleda vojno Italije in Nemčije proti Španiji. Španski narod ni v državljanski, ampak narodni borbi za osvoboditev. V resoluciji tudi pravijo, da delavske organizacije ne verujejo v delo odbora za nemiševanje. Špansko vprašanje se lahko reši samo v načelu kolektivne varnosti v okviru ZN. Edino sredstvo za borbo proti desničarskim narodom je, odločen boj narodov, ki so udani miru.

Druga resolucija pravi o organizaciji nedelje, ki bo organizirana po vsem svetu in se bodo vršile manifestacije za špansko delovno ljudstvo in bi imela za cilj obvestiti o vsem mednarodno javno mnenje.

Tretja resolucija obsega brzojavne pozdrave Largu Caballeru.

Komunizem v Angliji

London, 13. marca. List »Morningpost« napada komunistično propagando, ki se zmeraj bolj širi v Angliji. Zadnje stavke v orožarnah niso bile socialnega značaja, ampak so bile čisto politične pod vodstvom komunističnih agitatorjev. Komunisti hočejo tako po stranskih poteh priti v angleško politiko. List obžaluje, da vsaj glavne strokovne zveze ne pobijajo te propagande. Voditelje stavk bi kot nedisciplinirane člane te strokovne organizacije morale izključiti iz svojih vrst, ker pomenijo stavke, ki zavirajo angleško oboroževanje, nevarnost za vse sloje angleškega prebivalstva.

Francko oboroževalno posojilo

Pariz, 13. marca. AA. Havas: Finančno ministrstvo objavlja: Posojilo, ki se je zjutraj začelo podpisovati, je bilo pokrito v teku dneva in ob 17 je bilo podpisanih že nad 5 milijard, da si še ne ve za podrobnosti vpisanih vsot, ki so bile včeraj povsod podpisane. Mnogo bank je že proti koncu dopoldneva moralo zapreti okenca, ker je zmanjkalo bonov za podpis. Zaradi tega sijajnega odziva proučuje finančno ministrstvo možnost, da bi se dovolil podpis tudi tistim, ki niso prišli pravočasno k blagajnam, pa bi vendar radi sodelovali pri podpisu posojila.

Spopadi v Sofiji

Sofija, 13. marca. m. V smislu sklepa, ki ga je objavil rektorat sofijske univerze, bo ta univerza za nedoločen čas zaradi izgrede, ki so jih uprizorili akademiki, zaprta. Do prekinjenja predavanja na univerzi je prišlo zato, ker so posamezne organizacije ustanovile odbor, ki je imel za nalogo, da razvije živahno delovanje v vseh smereh, da bi tudi bolgarski dijaki imeli volilno pravico. Na iniciativo tega odbora je prišlo najprej do demonstracij po predavalnicah. Te demonstracije so se pozneje preselile na ulice, kjer pa so jih izkoristili v svoje namene komunisti. Pri teh izgredeh je morala nastopiti tudi policija na konjih in je razgnala demonstrante. V mestu je na več krajih prišlo do spopada in je bilo ranjenih in aretiranih večje število dijakov.

Stojanovič dobil 10 mesecev

Belgrad, 13. marca. m. Sinoči je bil pred belgrajskim sodiščem inženjer Stojanovič obsojen na 10 mesecev zapor, ker je zapeljal pokojno Milo Dimitrijevičev, ki je nato izvršila samomor, za njo pa še oče, Žika Dimitrijevič. Za razpravo je v Belgradu in bližnji okolici vladalo veliko zanimanje in je sinoči čakala na ulicah pred sodiščem v Knez Mihajla ulici velika množica ljudstva in prirejala prave demonstracije proti obsojenemu Stojanoviču.

Drzen vlom sredi Maribora

Maribor, 13. marca.

Na Glavnem trgu je bilo ponoči vlomljeno s ponarejenimi ključi v podružnico prodajalne s šivalnimi stroji »Singer«. Storilec se je, še predno so bila vežna vrata zaklenjena, splazil v notranjost omenjene trgovine ter je prenočil v kleti. Ponoči je s ponarejenimi ključi odprl vrata v prodajalno ter pograbil komplet šivalni stroj ter še nekaj raznih šivalnih potrebščin, nato pa še okoli 200 dinarjev gotovine.

Ko je hišnica odprla vežna vrata, je zjutraj vlomilec lahko brez težav odnesel šivalni stroj kar mimo hišnice, ki ni niti pomislila na to, da bi mogel kdo tako predrzno s tatinskimi nameni opravljati ta posel pred njenimi očmi. Vlomilec pa je moral biti tudi precej lačen, ker je vzel iz predala tudi velik kos kruha. Podal se je nato v smeri proti Vetrinjski ulici. Ker si ga je hišnica dobro ogledala, bo poizvedovanje za njim že nekoliko olajšano. Škoda, ki jo je povzročil s tem svojim vlomom, znaša nekaj nad 5000 Din.

Nabiranje prostovoljcev za Španijo pri nas

Novi Sad, 13. marca. m. Po nalogu banske uprave so v smislu odloka, ki ga je na predlog ministrskega sveta izdal notranji minister dr. Korosec, v Novem Sadu, kakor tudi po vsej Vojvodini nabiti velike letake in to po javnih mestih. S temi letaki se prebivalstvo opozarja, da je najstrožje prepovedano nabiranje prostovoljcev za Španijo in to za eno ali za drugo stran. Za kršitev so predvidene najstrožje kazni. To odredbo so oblasti izdale z ozirom na gibanje komunističnih agitatorjev, ki so po vseh krajih naše države in tudi v Sloveniji

skušali dobiti predvsem mlade in neizkušene ljudi za špansko pustolovščino. Usoda, ki te zapeljuje čaka v Španiji ali pa doma, je vse prej kakor pa poznata, kakaj naše oblasti v tem primeru ne bodo poznale prizanašanja. Oblasti so ugotovile več poskusov, da bi se prostovoljci za rdečo Španijo v večjih skupinah po morju odposlali v Španijo, kar so pa budne naše oblasti pravočasno preprečile ter aretirale agitatorje in zaplenile tudi prevozna sredstva, ki naj bi temu namenu služila.

Dr. Krmnjevč izjavlja o sporazumu s Hrvati

Dunaj, 13. marca. m. Pred svojim odhodom v Zenevo, kjer stalno biva, je dr. Krmnjevč, ki je imel v zadnjih dneh sestankov z dr. Mačkom, sprejel domače in inozemske častnike. V razgovoru s njimi je Krmnjevč med drugim izjavil, da se ne vrača v domovino zaradi tega, ker v inozemstvu ni odšel, kakor trdijo, da bi se izognil preganjanju režima, torej ni pobegnil, temveč je odšel v inozemstvo z določeno nalogo. O njegovem povratku ne odloča to, kdo in kako vlada v Jugoslaviji, temveč samo to, ali je že dokončal svojo nalogo.

Na vprašanje častnikov, o čem se je razgovarjal z dr. Mačkom, je Krmnjevč odgovoril, da tega ne more povedati, češ da je to stvar dr. V. Mačka. Kar se tiče sporazuma, je Krmnjevč dejal,

da o tem more odgovoriti le enostransko in izjaviti samo tole:

»Vprašanje sporazuma se zdi danes aktualno. Na to vprašanje gleda s svojega stališča iz Zeneve. V inozemstvu se sistematično dela proti temu sporazumu, v Zenevi in v Parizu pa trdijo, da je sporazum nepotreben in da so Hrvati manjšina, ki ne more večini vsiljevati svoje volje. Ker poznam to delo — nadaljuje dr. Krmnjevč, dvomim, da se s tem vprašanjem v inozemstvu iskreno bavi in mislim, da bo težko prišlo do sporazuma. To je vse, kar vam morem povedati in kar sem sam videl. Kako pa doma mislijo o tem sporazumu, o tem vam morejo bolje povedati oni, ki so doma.« — S tem je dr. Krmnjevč svojo izjavo zaključil.

Za gospodarsko zblizanje z Madžari

Budimpešta, 13. marca. o. Na povabilo društva madžarskih trgovcev je predvčeršnjim predaval v Budimpešti bivši trgovinski minister dr. Frangeš o gospodarskem razmerju med nami in Madžarsko. Dejal je, da so za poživitev trgovine pomembne samo dvostranske pogodbe, kar kaže lanski dogovor med Jugoslavijo in Madžarsko. Take pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti, da postanejo pogodbe sklepa Jugoslavija kljub Mahi zvezi lahko samostojno. Trgovske zveze med Jugoslavijo in Madžarsko se po tej pogodbi lahko razvijajo svobodno in neomejeno in so zato stalne in trajne. Hkrati s trgovskimi zvezami bo rasla tudi blagovna, kulturna in športna izmenjava. Skupni cilj naše države in Madžarske mora biti,

Ljubljanska drama:

„Zadnji signal“

Ljubljana, 13. marca.

V četrtak zvečer je ljubljanska drama uprizorila premiero igre v treh dejanjih »Zadnji signal«, ki jo je spisal Georg Fraser. Snov zajema igra iz angleških kolonialnih vojn z buri. Buri (Bauer) so Nizozemci, ki so se že v 17. stol. za časa verskih bojev (katoličani in kalvini) izselili v Južno Afriko (Capland). Buri, ki so bili povečini kmetje, živinorejci, so bili do l. 1806 svobodni gospodarji zemlje, ki so jo napojili z znojem in s krvjo v borbi z domačini. Počasi so Angličji pričeli prihajati v deželo. Važno vlogo pri tem so imeli trgovci in obrtniki. Angleška vlada je hotela celo štiti domačine proti buram. Pričeli so se boji Angležev z buri, ki so se vedno znova upirali. Anglija je prišla kljub žilavemu odporu bure v notranjost celine ter ustanovila dve pokrajini: Transvaal in Oranijo. A buri niso odnehali. Anglija, vsa njihova vojaška sila je imela z njimi nemalo opravka. Še težje je bilo stališče, ko so v deželi odkrili prirodne zaklade — zlata polja. Položaj Anglije je oteževalo evropsko javno mnenje, ki je držalo s ponosnim, četudi malim narodom bur, ki ga je vodil predsednik Krüger. Po krivici so n. pr. obsojali Anglijo zaradi »barbarskih« koncentracijskih taborišč, v katerih pa so ujetniki umirali zaradi nalezljivih bolezni.

Pod vlado Edvarda VII. so bili buri končno premagani in 31. maja 1902 je bil v Pretoriji sklenjen mir. S tem mirom je bila podjarmljena Južna Afrika. Na vsem afriškem kontinentu sta od tedaj obstajala le še dve neodvisni državi, ki jih Evropa še ni uklonila: Abesinija in Maroko.

Dejanje naše igre se vrši koncem maja 1902 v

meštu Lydenburgu v Transvaalu, torej nekaj dni pred podpisom mirovne pogodbe. Stephano Roos, bivši komandant v burški armadi (Levar), pripravlja s svojimi burgherji tajen upor. Pokorni so mu in ga imenujejo »myu« komandante. Roos je dal poklicati celo sina iz Johannesburga. Iste telovske krvi kot njihov vodja, so burgherji: krmar Louis Steijn (Cesar), farmerji Saler Potgieter (Plut), Piet Kastebrake (Potokar) in Jan Grobler (Bratina), vsi zaraščeni vojskaki, ki so vajeni boja in smrti. To so moške, ki hranijo staro pojmovanje popolne svobode. Drugače pojmovanje pa izraža že mladi Johannes Roos, inženir, sin komandanta (Jan). Njegovi novi, realnejši nazori pridejo na dan v razgovoru z očetom (prim. str. 10 Attinghausen in Rudeng!). Politični nasprotniki burrov so Captain Gordon Wilson, angleški vojaški komandant v Lydenburgu (Debevec), Sir William Drysdale, divizijski general (Skrbinešek), trgovski potnik Withman (Gregorin) ter Viktorija Cavendish, voditeljica hospitala za burske sirote (V. Juvanova). Vsi ti Angličji se zama borijo, da bi si pridobili zaupanje vsaj enega bura. Iz gori navedenih zgodovinskih podatkov je pisatelj na teh osebah spel močan politični konflikt: na eni strani borba majhnega, žilavega in zdravega naroda, na drugi strani imperialistične težnje velike britanske sile. K temu zapletku se pridruži še ljubezenski, ki ga je pisatelj spretno vplel v prvega.

Za igre iz vojn, ki so na odrih napovedane, se človek vedno boji. Moram priznati, da je pisatelj nalogo dosti dobro rešil: osvetlil je politično ozorje, ki se odbija tudi v družabnem življenju. Ne katere scene držijo gledalca predolgo v nervozni napetosti. Izmed podanih vlog so se posebno odlikovale junaške: Levar, Jan, Debevec, Cesar in Juvanova. Gregorin se je pokazal v zanj nenavadni vlogi, ki se mu je posrečila. Ciril Debevec se je izkazal kot spreten igralec in režiser tudi vojaških dram. — »Zadnji signal« je doživel pri občinstvu uspeh.

—pst—

Na splošno željo predvajamo hkrati prvi film **Paula Wessely** z njo v glavni vlogi **Adolf Wohlbrück**

nepozabno

Maškerado

KINO UNION
V soboto ob 14.15
v nedeljo ob 11. uri
KINO SLOGA
V soboto ob 14.30
v nedeljo ob 11.15.

Nenavadna nesreča pri podiranju drevja

Ujet v zanki je frčal po zraku 10 metrov visoko.

Maribor, 12. marca.

V mariborsko bolnišnico so pripeljali danes dopoldne od Sv. Jurija ob Ščavnici 32 letnega posestnika Alojza Klobasa. Mož ima zlomljeni obe nogi, desno v stegnu, levo pa pod kolonom, in povrh še nevarne notranje poškodbe. Ponesrečen se je pri podiranju drevja na dokaj nenavaden način, pri vsej nesreči pa lahko še govori o sreči, da je sploh pri življenju ostal. Ko so njegovi ljudje podirali visoko drevo, je skušal Klobasa njegov padec usmeriti s pomočjo dolge vrvi, ki je bila privezana na vrh drevesa. Ko je čakal, da se bo začelo drevo majati, pa je nevede stopil v zanjko, ki je bila na koncu vrvi ter je ležala na tleh. Pihal pa je takrat silovit veter, ki je podsekano drevo naenkrat podrl v drugi smeri, kakor je to hotel Klobasa. Vrh padajočega drevesa je naravno potegnil za seboj tudi vrv, ta pa v zanjko zapletenega posestnika, ki je šinil kvišku, kakor iz prače izstreljen ter zaplaval po zraku kakih 10 metrov visoko, kakor je bila dolga vrv. Zaneslo ga je čez padlo drevo ter tresčilo na drugi strani na zemljo. K sreči pa je padel na mehek svet, tako da udarec ob tla ni bil smrten.

Imenitna vožnja v dosmrtno ječo

Maribor, 12. marca.

Obsodba mariborskega morilca Bruna Govediča je postala te dni pravomočna. Mladi zločinec, ki je zaradi pet tisoč dinarjev umoril svojega 17 letnega prijatelja, trgovskega vajenca Branka Pušaverja, se bo moral do svoje smrti pokoriti za zidovi mariborske kaznilnice, če mu težke kazni ne bo olajšala kakšna amnestija ter mu po dolgih letih odprla vrata v svobodo. Včeraj so Govediču sporočili, da bo danes jutraj prepeljan iz jetnišnice v kaznilnico. Jetnike odpravljajo iz jetniških zaporov močno zastraženi in uklenjeni skozi mesto in čez most na desni dravski breg, kjer se nahaja kaznilnica na Pobreški cesti. Govediču je bil ta način odprave v kaznilnico znan, saj ga je imel šestkrat poprej priliko videti na lastne oči. Ali je bilo morilec mučno, da bi ga zvezanega vodili po mariborskih ulicah mimo številnih znancev v kaznilnico, ali pa si je hotel morebiti zadnjič v življenju še privoščiti kako udobnost — skratka, prosil je, da se mu dovoli prepeljava v kaznilnico v avtomobilu. To so mu dovolili in Govedič je najel avtomobil, ki ga je danes jutraj prepeljal s stražniki vred skozi mesto na Pobreško cesto.

Večer bolgarskih plesov

Ljubljana, 13. marca.

Ta teden skoraj lahko imenujemo teden bolgarske umetnosti. Prav s takim navdušenjem kot je bil sprejeti ponedeljski koncert v Matici, so bili sprejeti tudi včeraj v opernem gledališču bolgarski plesni umetniki. Skupina bolgarskih plesalcev pod vodstvom M. G. Smirakarova je že poznana iz berlinskih olimpijskih iger, kjer je navdušila tamkajšnje gledalce s svojimi narodnimi plesi. Danes je nastopila skupina, ki sestoji iz 6 plesalcev, pevca, harmonikarja in klarinetista, na potu v Avstrijo, Nemčijo in naprej v Anglijo, kjer bodo nastopali ob priliki svečanosti krounanja angleškega kralja v Londonu.

Večer, ki so ga Bolgari, oblečeni v svoje slikovite narodne noše, priredili včeraj Ljubljancem v opernem gledališču, ki sicer ni bilo popolnoma razprodano, je podal prerez bolgarske plesne umetnosti iz vseh delov Bolgarije in iz vseh plasti naroda. Tako je bil na programu ples za velike vnaške svečanosti, plesi koscev, kolo iz okolice Sofije, ples, ki se pleše v hiši pramožnega vaščana, kolo pastirjev na paši, najhitrejši in najkompleksnejši ples, kolo pastirjev na paši. Program so zaključili s skupinskim plesom, ki je znan po vsej Bolgariji in povsod enak.

Delovanje trgovske in obrtniške bolniške blagajne

Maribor, 11. marca.

V sredo zvečer se je vršil 11. redni občni zbor Trgovske in obrtniške bolniške blagajne v Mariboru. Je to edina tovrstna socialna ustanova v vsej državi. Občni zbor je vodil predsednik Vilko Weixl, vsa poročila pa je podal marljivi tajnik Franjo Žnidaršič, ki ima veliko zaslug, da se ustanova tako lepo razvija. Iz poročil posnemamo, da je izplačala ustanova v teku svojega obstoja za razne račune zdravnikov, zdravih, bolnišnice, klinike in sanatorije skupno 1.332.608 din za svoje člane. Ustanova sprejema člane v tri kategorije. Skupine se delijo po višinah prispevkov in sicer je treba plačevati za I. skupino 65 din, za II. 45 din in za III. 25 din mesečno. Na ta način je omogočeno tudi revnejšim trgovcem in obrtnikom, da se

poslužujejo ugodnosti bolniškega zavarovanja. — Članov ima v I. skupini 196, v II. 92 in v III. 18, skupaj 306 zavarovancev. Premožensko stanje je znašalo dne 31. decembra 1925.504 din. Dohodkov je bilo lani 175.236 din, izdatkov za zdravila, zdravilne in bolnišnične prav toliko. Rezervni sklad izkazuje 155.401 din, upravnih pa 30.617 din. Izvoljena je bila sledeča uprava: predsednik Weixl Vilko, podpredsednik Sax Hinko, Videl Albert, Oset Andrej, Kvas Ivan, Feldin Mirko, Markovič Slavko, Ilich Eman, Mirko Vid; namestniki: Linzner Anton, Poš Anton, Sučević Branko, Strašnik Lojze, Vidmar Slavko; nadzorniki: Anderle Zdravko, Jarc Marjan, Greif Franc; namestniki: Kumperšak Anton, Macun Anton; razsodišče: predsednik dr. Šorli Ivo, namestnik Kravos Ivan. — V debati, ki je sledila, je sprožil trgovec Anderle vprašanje starostnega zavarovanja trgovcev in obrtnikov. O tem se je vršila živahna diskusija ter se je sklenilo, da se vprašanje temeljito prouči.

Uredba o notranji organizaciji Poštne hranilnice

Belgrad, 13. marca. m. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o notranji organizaciji Poštne hranilnice. Po tej uredbi je Poštna hranilnica samostojna državna ustanova v resoru finančnega ministrstva, ki vrši svoje posle po odredbah zakona o poštno-hranilničnem, čekovnem in virmanskem prometu.

Na čelu stoji generalni ravnatelj, ki je neposredno podrejen finančnemu ministru. Pošte Poštne hranilnice vrši generalni ravnateljstvo ter ravnateljstva podružnic Poštne hranilnice. Generalno ravnateljstvo vodi celotno administracijo Poštne hranilnice ter nadzoruje poslovanje podružnic, predlože vsa strokovna vprašanja ter pripravlja predloge za zakone, uredbе in pravilnike glede organizacije in izpopolnitve celotne službe. Generalno ravnateljstvo ima splošni oddelek s 4 odseki, hranilnični oddelek s 5 odseki, strokovni oddelek s

7 odseki in oddelek za knjigovodstvo s 3 odseki. Poštna hranilnica ima 4 podružnice in to v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Skoplju. Njihovo teritorialno pristojnost določa finančni minister.

Uredba nadalje predpisuje, da je v poštno-hranilnični službi lahko zaposlenih največ 5% ženskih uslužbencev na mestih, za katere se zahteva fakultetska izobrazba, in 30% na mestih, za katere se zanje zahteva izobrazba, ki jo predpisuje čl. 45. točka 2. Za strokovno izobrazbo pripravnikov bodo strokovni tečajji po enoletni praktični službi.

Po novi uredbi se ustavlja tudi nadaljnje sprejemanje žensk v službo mesto uradnikov in uradniških pripravnikov, dokler ne bo njihovo število izpod odstotka, ki ga za to predvideva uredba. Zvaničnikom ženskega spola, dnevničarjem in mezdinim uslužbencem, ki izpolnijo predpisane pogoje, se more izjemoma položaj urediti.

Mesto nafte - kamena sol

Sarajevo, 13. marca. m. V zadnjem času se v Jugoslaviji vrše večja raziskavanja, da bi se odkrila nova in izdatnejša nahajališča nafte. Iskanje nafte je bilo v zadnjem času posebno živo Siminhanu v Bosni. Inženirji, ki so tod zaposleni, pa so v Mladicih pri Siminhanu pri vrtnanju zemeljski plasti našli na debele sloje kamene soli. Nadzorni inženirji so takoj začeli proučevati ves teren ter so ugotovili, da se kamena sol razprostira v velike širine in da je povprečna debelost teh solnih slojev 70 do 80 m.

Označba Jesenic na poštah pošiljak

Jesenice, 11. marca.

Zdi se nam primerno, da enkrat opozorimo vse one širom države, ki dopisujejo z Jesenicami, da kraj pravilno označijo. Koliko zamud se je že pripetilo samo zaradi brezbržnosti odposiljalcev. Na Jesenicah imamo dva poštna urada, in sicer enega za stare Jesenice vse do osnovne šole in ta pošta ima naslov: Jesenice na Gorenjskem, kajti, ako naslovimo samo Jesenice, gre pošiljka lahko na Jesenice na Dolenjskem, kar se je že neštetokrat pripetilo. Vzhodni del Jesenic, po starem bi rekli Stara Sava, okolica tovarne pa do meje občine, ima pošto Jesenice-Fužine, urad, ki posluje

Občinstvo je z nedeljnimi priznanjem sprejemalo ves program in ples, ki so s svojo prisnostjo in elementarnostjo gledalce kar potegnili za seboj.

Za včerajšnji večer ni bilo nikomur žal in je škoda, da gledališče ni bilo popolnoma razprodano.

Izredno socialno čustvovanje

Ljubljana, 13. marca.

Odkar vodilni moške hirajoče stranke slabega spomina niso več gospodarji na banovini in naših mestnih magistratih, je oživel tem gospodom čudovito tenak socialni čut v njih prsih in ni je najmanjše prilike, kjer bi tega socialnega čuta tudi na zunan ne pokazali. Na zunan, se pravi v časopisih, kako je v dejanju, je drugo vprašanje. Drugo vprašanje namreč zato, ker je znano, da volk ne spremeni svoje narave, tudi če se obleče za spremembo v ovčjo kožuh. Znano je vsaj, kako se je ta socialni čut prikazoval tedaj, ko so imeli ti gospodje priliko, to tenkočutnost res v dejanju pokazati!

Kako je njihov socialni čut dremal v tistih časih, je poleg drugih ugotovitev pokazala tudi preiskava na mestnem desinfekcijskem zavodu (zavod za razstetičenje stanovanj). Ta zavod pride največ v poštev za rena stanovanja. Tu so na lastne cene (na stroške materiala) pribijali po 40 do 60 odstotkov, na te pa še povprečno do 34 odstotkov honorarja (vsaki četrti ali peti stranki nad 100 odstotkov), ki pa ni šel v blagajno mestne občine, temveč v žepu posameznih gospodov iz prejšnjega vodstva. Te takse so bile v očitnem nasprotju z zadevnim pravilnikom o desinfekciji in desinfekciji, ki določa, da se sme na lastne stroške pribiti le 20 odstotkov za manipulacijske stroške. Poprej pa so bili stroški zvišani najprej za režijske stroške same in nato še posebej za honorar in to v taki višini, da so stroški honorarja čisto presegali stroške za material, na katere je bilo prišteti itak že 30—40 odstotkov nakupne cene; torej je znašal pribitek za honorar nad 150 odstotkov stroškov za potrebni kemični material.

Čim je sedanjí župan dr. Adlešič za to zvedel, je takoj odredil preiskavo in ukazal, naj se napravi red v desinfekcijskem zavodu. Zdaj je temeljna cena za desinfekcijo znižana za 20 odstotkov in so celokupni stroški desinfekcije zdaj za 50 odstotkov manjši.

Filmi

ki jih velja videti... ali ne videti

Beethovenova velika ljubezen (Kino Matica). Film obravnava večno zgodbo umetnika in žene, tragedija nerazumljivega genija, njegove velike ljubezni ob ženski vihravosti, neresnosti in nepremišljenosti. Filmov s to vsebino, ki učinkujejo pri kakem Schubertu sentimentalno, smo videli že precej, zato ni čudno, če se je človek take zgodbe o Beethovnu skoraj bal. Kajti tlačiti božanskega orjaka glasbe v ceneno ljubezensko zgodbo, ki bi prijala okusu povprečnejšemu, je žalostna in nedostojna stvar. No, francoski film o Beethovnu je lepo delo, dostojno, resno. Film je prejel sestav veličastnih, pretresljivih slik, polnih praosnovne, skoraj nasilne tragike iz umetnikovega življenja, njegovega boja za ljubezen, boja z ljudmi, boja z usodo, ki ga na začetku poti oglušil, kakor pa da bi bil kaka zaključena drama z enotnim dejanjem. V Beethovnovem življenju je preveč žalost, ki so se stopnjevale in zaključevale s časom, da bi jih mogel izrpati dve uri dolg film, zato je rešitev v smislu nizanja slik, edino možna in pametna. Poudarek filma je kljub prvotnemu namenu in naslovu prejel na Beethovnovem gigantskem boju z usodo in naravo, kakor pa v hrepenenju za prividom enkrat srečane ženske, Beethovenova igra Harri Baur, po katerem smo na tem mestu že večkrat pohvalno pisali. Njegov Beethoven je ob »Tarusu Buljibic in Valjeanu v »Nesrečnikih«, nova monumentalna igralska stvaritev. Baur doseže v tem filmu v nekaterih prizorih, ko ugotovi, da je oglušen, ob rojstvu »Devete«, ob smrti itd., viške igralskega ustvarjanja, ki so redki ne le v filmu, marveč tudi v gledališču.

Govoriti o tem bi bilo odveč. Odlika režije v tem filmu, kjer se je morala boriti z ogromno snovjo in ogromnim problemom, je v tem, da je poudarila osnovne človeške in umetniške momente, ter zvezala Beethovnovu glasbo z dejanjem tako, da nam film poleg vsega drugega daje tudi lepo antologijo božanskega umetnikovega ustvarjanja. Spet en francoski film, ki ga »velja videti«.

»Orient« (Kino Sloga). Kolikor kriminalnih filmov se je že prevrtilo na platnu, toliko malo jih je bilo, ki bi nosili v sebi prvine sprejemljivega kriminalnega filma. Ob redkih izjemah je to dolga vrsta navadnega, na film posneteга truška, streljanja, zasledovanja in ljubezni med tihotapci dveh nasprotujočih si taborov. Tako je tudi o »Orientu«. Živci se ne ježe niti ne trga, vse se prej obotavlja v nejasnosti in zblodi zaradi raztegnjenosti. Niz neverjetnih dogodivščin potegne gledalca za seboj, ker se da srečen zaključek brez hudih zapletov kar olipati. Film tako ne vzbuja nobene negotovosti, ki pa edina da filmu kriminalne vsebine nekaj vabljivosti. Je pač ameriški.

Občni zbor društva prijateljev pravne fakultete

Ljubljana, 13. marca.

»Društvo prijateljev pravne fakultete v Ljubljani« je imelo 12. marca t. l. svoj redni občni zbor. Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor:

Predsednik dr. Vladimir Golia, preds. apelacijskega sodišča v Ljubljani; I. podpredsednik dr. Janko Žirovnik, preds. odvetniške zbornice v Ljubljani; II. podpredsednik dr. Stanko Majcen, pomočnik bana; III. podpredsednik dr. Andrej Kuhar, preds. notarske zbornice v Ljubljani; IV. podpredsednik dr. Ivan Školar, generalni ravnatelj v Ljubljani; tajnik dr. Avgust Munda, kasacijski sodnik v Ljubljani; tajnikov namestnik dr. Lado Vavpetič, odvetnik v Ljubljani; blagajnik dr. Rudolf Sajovic, univ. prof. v Ljubljani; blagajnikov namestnik dr. Rudolf Krivic, odvetnik v Ljubljani. Odborniki: dr. Aleksander Bilinovič, dekan pravne fakultete, dr. Edvard Pajnič, apelac. sodnik v p., dr. Jure Adlešič, župan ljubljanski, dr. Lavo Mastnak, podpred. apelac. sodišča, dr. Josip Hacin, odvetnik, Ivan Škarja, državni svetnik, Barle Gustav, preds. okrož. sodišča v Novem mestu, Ivan Šubic, magistratni ravnatelj v Celju, Peter Keršič, preds. okrož. sodišča v Ljubljani, Sedlar Avgust, fin. direktor, dr. Vidović Franc, preds. okrož. sodišča v Celju, Franc Žihar, preds. okrož. sodišča v Mariboru, dr. Kukman Vladimir, banski sekretar v Ljubljani.

Preglednika: dr. Josip Prevel, podpreds. notarske zbornice, in dr. Boris Furlan, odvetnik in privatni docent.

Razsodniki: dr. Vidmar Jože, državni pravobranilec, dr. Ivan Vrtačnik, preds. sodišča v p., Ivan Mohorič, minister na razpoloženju.

V eksekutivi so: predsednik, tajnik, blagajnik, dekan pravne fakultete in dr. Janko Žirovnik, predsednik odvetniške zbornice.

Članov je imelo društvo preteklo leto 379. Za izdajanje Zbornika znanstvenih razprav, ki ga izdaja profesorski zbor pravne fakultete, je zbralo društvo leta 1936 11.370 din. Stroški za Zbornik so bili 24.145 din. Zbornika se je tiskalo 700 izvodov, prodalo oz. oddalo pa se je 449 izvodov. Največji kontigent članstva so dali odvetniki (159) in sodniki ter državni tožilci (92). Ni treba poudarjati, da je izdaja Zbornika za slovensko in jugoslovansko pravno znanost velikega pomena. Univerza ne izdaja svojega delovanja s tem, da tradira znanost in dijakom, univerza je tudi žarišče znanosti, pravna fakulteta pa je pravna delavnica naroda. V njej se izoblikuje pravo, iz nje črpa zakonodajca. Zbornik pa je tudi poslanica naše slovenske univerze inozemski znanosti.

Društvo je tudi to leto pazljivo sledilo vsem dogodkom naše fakultete in univerze.

Še ni nevarnosti za povodnji na Barju

Ljubljana, 13. marca.

Marčevno deževno vreme zelo ovira prava dela na poljih in vrtovih. Vse je že pripravljeno, da bi ljudje začeli s prvimi pomladanskimi deli. Letošnji marec je prekršil mnogim prve načrte, ker je zelo deževen, v pogledu padavin je še daleč prekosil letošnji januar, ko je bilo zaznamovano le 72,4 mm padavin, kakor tudi februar, v katerem je bilo 75 mm dežja. Do davi je bilo marca že 119,8 mm dežja. Imeli smo le tri dneve lepe in sončne. Lahko računamo, da bo marec v tem oziru dosegel velik rekord in mogoče pride do iste višine padavin, 205,9 mm, kakor je bila zaznamovana leta 1934, ko so se proti koncu pojavile velike prve pomladanske povodnji. Zemlja je drugače že prepojena z dežjem.

Včeraj so se popoldne naglo podili deževni oblaki nad Ljubljano. Vrtili so se z veliko brzino. Pihal je močan jug. Okoli 16.10 pa se je po prehodnem hudem gremju zgrnila silovita nevihta nad mestom in okolico, ki je trajala dobrih deset minut. Bil je v zraku pravecati ples. Po Barju je zaradi ravnine besnela huda nevihta. Ponekod je podrla plotove in tudi nekaj starih, trhljivih dreves. Odkrila je pri slabejših zgradbah strehe.

Kljub takorekoč neprestanemu, vsakdanjemu deževju pa še ni nevarnosti za večje povodnji v gornjem delu Ljubljane. Ljubljanska je celo padla, čeprav je bila včeraj tako silna nevihta. Pri Fužinah je vodomer davi zaznamoval 1,60 m nad normalo, pred dnevi pa 1,90, tako da je Ljubljana tam padla za 30 cm. Res je sicer, da je Ljubljanična struga zvrhana, prav tako so zvrhani tudi njeni večji pritoki, kakor Iška, Ilža, Curnovec in drugi. Hudournik Iška, katerega regulacija je v načrtu, je včeraj od plohi v gornjem toku silno besnel. V Iškem Vintgarju je strahovito bobnelo, kakor da bi bil človek v najhujšem topovnem ognju. Iška je s seboj valila mnogo lesa, dračja in kamena, ki ga je potem pustila v ravnini.

Sava je tudi polagoma naraščala, a je sedaj upadla. Pri izlivu Ljubljane v Savo tudi ni še večje nevarnosti za kako povodni, ko bi bili ogroženi znani trije mlini na levem bregu Save. Ljubljanska je v Zalogu sicer močno narasla, a se še ni razlila po poljih in travnikih. Leseni most še vedno vzdržuje pritisk vode. Upati je, da začno v kratkem tam graditi železobetonski most, za katerega so že vnešeni prispevki v proračun cestnega odbora za Ljubljano in okolice.

Strahotno oboroževanje - iz strahu

Anglija bo zgradila 148
novih bojnih ladij

Razorožitvenih konferenc in drugih sestankov, ki imajo, oziroma si stavljajo za svojo nalogo, da v napeto evropsko ozračje prinesejo vsaj nekaj pomirjevalnega duha, menda ne bo nikoli konec. To se zdi že zaradi tega, ker niti ena od teh konferenc ne rodi kakšnih večjih uspehov, vsaj takšnih, da bi bila slutnja o možnosti skorajšnjega epopoda med to ali ono državo, vsaj malo izpodbita. Kadar se sestanejo zunanji ministri ali drugi odposlanci na takšne mednarodne konference, ki jim je za cilj zmanjšanje oboroževanja, vselej pa dajo najrazličnejše izjave tega ali onega ministra, s katerimi skuša izraziti svoje veliko zadovoljstvo nad tem, da že enkrat res pride do razorožitve, ki edino more voditi v mirnejše mednarodno življenje, toda nikoli nihče ne pozabi trdno vztrajati pri tem, da morajo najprej druge države prekiniti s tem oboroževanjem, potem bo šele ona, ki jo dotični minister zastopa. Ker je končno jamstvo za možnost obrambe ravno oborožena vojska, in ker tudi na izjave posameznih zastopnikov tujih držav menda v mednarodnem političnem življenju nihče več nečesa ne da, ni prav nič čudno, če države med seboj kar tekmujejo, katera bo boljše oborožena in katera bo v ugodnem trenutku bolj z lahkoto branila svoje meje.

Celo vesile so še vedno v strahu, da imajo premalo bojnih sredstev za primer potrebe. Kako naj potem male države in države računajo na kakšen uspeh, če naj res zavladajo »pravica pesti«, če se celo Angleži v tolikšnem strahu, da jim vojna lahko prinese velik potres njihovega imperija? Da niso prav brez skrbi, pričajo proračuni, ki jih postavljajo na Angleškem vsako leto za vojaške namene. To so številke, s katerimi mali narodi komaj znajo računati. Zanimivo in nemajhen je tudi n. pr. pomorski proračun, ki ga je te dni predložil spodnji zbornici angleški mornariški minister sir Samuel Hoare, še bolj značilna pa je morda njegova izjava, ki jo je ob tej priložnosti podal, da bi omenjeni proračun boljše utemeljil. Takole je povedal:

»Letos vas prosim, da odobrite izdatke, ki presegajo sto milijonov funtov, in gradbeni program za 80 novih vojnih ladij, katerih graditev je bila sklenjena že lani. To se pravi, da bo na koncu tega leta v gradnji skupaj 148 vojnih ladij, med njimi 5 bojnih, 4 matične ladje za letala in 17 križark. To je ogromen načrt. Zaradi naše nedelavnosti v preteklosti, moramo izvesti v dveh ali treh letih program, ki bi normalno zahteval dobo 10 let. Odslej ne more biti na tem polju nobenega tekmovanja v pomorskem oboroževanju med Nemčijo in Veliko Britanijo. Mornarica misli, da je najboljša oblika obrambe napad. V sedanjih razmerah je bistvena potreba moderne mornarice, da ima močno letalstvo. Morje in zrak se izpopolnjujeta.«

Ko je minister govoril o gradnji novih križark, je poudaril posebno to, da so pristojni krogi pro-

učili možnost napadov iz zraka in odredili vse potrebne ukrepe za obrambo in proti napad. Namen pripravljalnih del je, da napravimo mornarico sploh, posebno pa križarke varnejše pred sovražnikovi letali.

Francija v dimu tobaka

Ruski car Nikolaj se je, kakor poroča zgodovina, nekoč sam pri sebi vprašal, koliko denarja gre v zrak z dimom, ki prihaja iz številnih dimnikov v nekdanji ruski prestolnici Petrogradu. Toda, na Francoskem smatrajo, da so v tem oziru že nekoliko srečnejši, če prav vedo, da njihove cigarete, cigare in pipe spuhajo na leto v zrak nič manj kot 4 milijarde 46 milijonov francoskih frankov. Ta številka gotovo ni majhna, saj tudi ni čudno: Na Francoskem kade še mnogo bolj kot pri nas. Kogarkoli srečate, vsak skoraj kadil, pa naj bo bogat ali ne. Vsak smatra za svojo pravico, da pokuša to »sladko travico«. Barantac na ulici vrti na zgornjo ustnico prilepljeno cigareto od enega kraja ust do drugega in ga to prav nič ne moti, ko glasno kriči in ponuja svoje blago. Rekrut, ki so ga komaj poklicali k vojakom, smatra, da je z vojaškim dostojanstvom nerazdružljivo, če zatakne cigaretni ogorek kar za uho. Zdi se, da so samo gledališča, muzeji in cerkve oni prostori, kjer ne najdeš nikogar, da bi kadil, pa ne morda zato, češ da sem kaj zahajajo samo nekadilci, pač le, ker je to prepovedano kaditi. Če hočemo povedati, koliko so v preteklem letu na Francoskem pokadili posameznih cigaret, ali celo vse skupaj, moramo pač poseči tudi malo po številkah, ki so tako visoke, da jih pozna skoraj samo astronomija. No, pokadili so tam lansko leto kar 18 milijard 82 milijonov cigaret in 153 milijonov cigar, kar je gotovo vse prej kakor pa malo. Če hočemo govoriti o teži vsega tobaka, ki so ga na Francoskem lani pokadili, moramo navesti 46.000 ton. Ta tobak je zažgalo 41 milijard vžgalic, ki jih sicer niso sproti šteli, pač pa so vsaj na milijardo približno ocenili njihovo prodajo, če ne še bolj natančno.

Vsa ta potrošnja tobaka pa ni enakomerno razdeljena v posameznih mesecih. Da so Francoski, — najbrže tudi drugod — ravno v decembru in v maju največ pokadili, je gotovo precej razumljivo. Decembra meseca se človek s cigareto večkrat rad malo pogreje, v maju pa, ki je na Francoskem menda še posebno bujen mesec, pa cigareta prežene tudi marsikakšno zadrego...

V vseh krajih pa tudi ljudje enako ne kade. Tako tudi ne na Francoskem. V južnih francoskih pokrajinah, čeprav tam pridelajo največ tobaka, je najmanj kadilcev. Tako pride na leto na vsakega Francoza iz južnih pokrajin povprečno 121 cigaret, v Parizu in v okolici pa 876.

Pa tudi to je še pristavil minister Hoare: Lahko rečem, da se bo po mojih informacijah ta program mogel v redu izvršiti in da bo tudi izvršen. Prav tako lahko rečem, da bomo imeli dovolj gradiva, da bomo vse to napravili, in kadar bodo ladje zgrajene, da bomo imeli tudi dovolj vojakov zanje.

Takšne izjave in trdna zagotovila so pač najboljši dokaz, da nikjer nimajo prav resne volje, da bi težke milijarde obračali raje v druge namene, ki bodo za človeštvo gotovo večjega pomena, kakor je pa mrzlično oboroževanje, ki se zdi najblaznejše početje modernega človeka.

Na Francoskem redko kdaj koža vidi, da bi njuhal. Zato bi človek mislil, da je tudi izdelovanje lepih doz, ki se rabijo za njuhalni prah, pred propadom. Toda to se zdi le na videz, kajti preteklo leto so Francozi ponjhuvali okoli 2 milijona kg tega »kihalca«. Kakor drugod, tako se je večkrat tudi na Francoskem pojavilo takšno gibanje, ki skuša vplivati, da bi ljudje manj kadili, ali da bi se sploh odvadili. Njihov uspeh pa je bil tudi tukaj nič manj skromen kakor drugod.

S kinotehniške razstave v Nemčiji: Stroj, ki daje na platno slike in glas.

Slon trikrat ustavil vlak

Ameriški listi pišejo o zanimivem primeru, ki bi se pri nas skoro niti pripetiti ne mogel. Ko je neki ameriški potniški vlak sopihal ponoči iz Newyorka proti zahodu, se je nenkrat oglašil pri strojevodji zvonec, kar naj bi pomenilo, da je nekdo od potnikov opazil kakšno bližajočo se nevarnost in tako hotel obvestiti še pravočasno strojevodjo o njej. Vlak se je na ta znak hitro ustavil. Toda nikakor niso in niso mogli ugotoviti, kdo naj bi bil potegnil za zasilno zavoro, ravno tako pa tudi ne, čemu bi bilo to sploh potrebno. Pregledal so vse in tudi našli vse v redu, o kakšni nevarnosti pa ni bilo ne duha ne sluha.

Vlak se je zopet začel lepo pomikati dalje in ko je dosegel nekako isto hitrost, kot jo je imel prej, se je spet prav iznenada oglašil opozorilni zvonec. Strojvodja je hitro ustavil vlak. Ponovno so pregledali vse železniške vozove, če ni morda le kje zasilna zavora spuščena, povpraševali potnike, kdo naj bi dajal te znake in zakaj. Uspeh pregledovanja je bil spet isti kot prej, nič. Tudi še tretjič se je ponovilo čudno zvonjenje, in vlak je obstal zaradi tega znaka že tretjič. Tedaj so se šele spomnili, da bi bilo dobro, če bi pri pregledovanju pogledali še malo v zadnji železniški voz, v katerem se je vozil nek cirkus. V tem zadnjem vagonu so vozili tudi slona. Tedaj je preglednikom padlo v glavo, da ni mogel potegniti za zasilno zavoro nihče drugi, kot ta slon s svojim rilcem. Tako je ta cirkus tudi na svojem potovanju po železnici skrbel za zabavo.

Rojstni kraj jazza

Komur je bila dana prilika, da je v začetku tega stoletja lahko obiskal pokrajine ob dolnjem teku ameriške reke Mississippija, je lahko videl tudi ondotne običaje domačinov, kadar so koža pokopali. Tedaj je navadno šla za pogrebom vaška godba, ki je igrala na vsej poti do groba žalostinke. Ko pa je šla od pogreba, je ubrala že bolj vesele melodije in to zaradi tega, da bi vsaj malo razveselila užalostene svoje umrlega domačina. Črnci so zelo človekoljubni ljudje, ki ne morejo trpeti, da bi bil kdo od njihovi navzočnosti žalosten.

Tako je nastala godba, ki jo danes že skoraj vsi poznajo pod imenom jazz.

V začetku tega stoletja je živel v omenjeni pokrajini ob Mississippiju nek čevljar Armstrong. Ker je njegov sin imel nenaravno velika usta, jih je moral od staršev na ta način tudi marsikaj elišati. Mali Armstrong pa je kmalu postal daleč na okrog znan zaradi svojih velikih sposobnosti, ki jih je kazal v trobentanju. On je bil tudi tisti, ki je ustanovil prvi jazz-orkester. To je bilo leta 1887.

Jazz so najprej igrali po majhnih kavarnah mesta NewOrleansa. Godba na pihala je igrala vedno bolj živo, celo divje, in je kmalu tudi zapustila svoj rojstni kraj ob Mississippiju. Kmalu so mornarji in potniki na ladjah občutili veliko potrebo, naravnost strašit po njej. Iz malih čolnov se je zanesla na velike ladje, ki so prihajale v vsa večja Ameriška pristanišča, od tam pa pozneje tudi v Evropo in po vsem svetu.

Ti stari trobentači so bili prvi očetje jazza. Okoli leta 1905 je bil, kakor pravijo, najbolj elaven Dominik James Laroca, ki je igral klarinet. Zanimivo pa je tudi, da prvi igralci jazza niso poznali saksofona. Uvedli so ga v jazz-orkester šele leta 1917.

Obvestila

»O pomlajevanju« bo govoril g. univ. prof. dr. Boris Zarnik v sark. 13. marca ob četrti na sedem v mali filharmonični dvorani. Ta dan nastopijo gojenci otroškega glasbenega vrta šole Glasbene Matice. V torko ob istem času v veliki dvorani gojenci klavirja, violine in drugih instrumentov šole Glasbene Matice. V sredo, 17. t. m. bosta nastopila oba ansambla matične šole, in sicer mladinski zbor in mladinski orkester. V četrtek, 18. t. m. pa je produkcija konservatoristov. Zadnje tri produkcije se vrše v veliki dvorani ob četrti na sedem večer. Poleg bogatega sporeda so na programu tudi predavanja, in sicer je na prvi produkciji predavanje »Zakaj smo ustanovili otroški vrtec in kaj se učimo v njem«, na II. »Kaj si obetamo od pouka na glasbenih zavodih«, na III. »Ansambelski pouk in ansambelsko igranje doma«, na IV. absolventi glasbenih šol in glasbeni poklici. Občinstvo vabimo, da v obilnem številu obišče produkcije v tem propagandnem tednu. Podrobnosti sporeda se dobe v knjižarni Glasbene Matice po 3 Din.

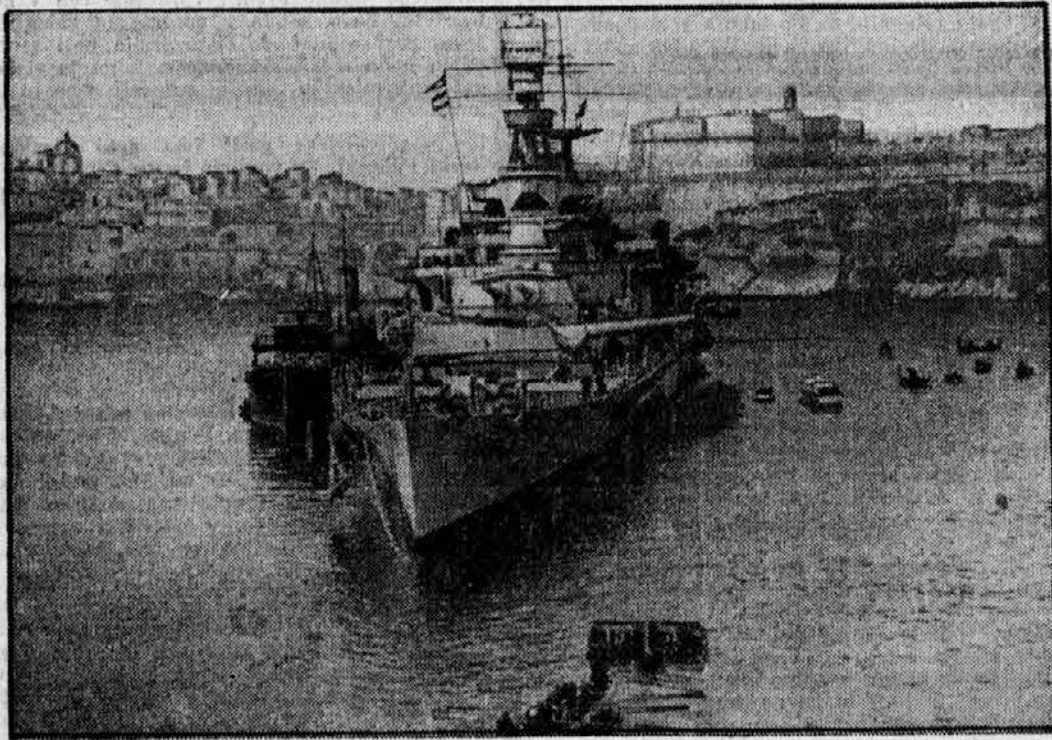
Propagandni teden pod geslom »Učite se glasbe« prične v ponedeljek, dne 13. marca ob četrti na sedem v mali filharmonični dvorani. Ta dan nastopijo gojenci otroškega glasbenega vrta šole Glasbene Matice. V torko ob istem času v veliki dvorani gojenci klavirja, violine in drugih instrumentov šole Glasbene Matice. V sredo, 17. t. m. bosta nastopila oba ansambla matične šole, in sicer mladinski zbor in mladinski orkester. V četrtek, 18. t. m. pa je produkcija konservatoristov. Zadnje tri produkcije se vrše v veliki dvorani ob četrti na sedem večer. Poleg bogatega sporeda so na programu tudi predavanja, in sicer je na prvi produkciji predavanje »Zakaj smo ustanovili otroški vrtec in kaj se učimo v njem«, na II. »Kaj si obetamo od pouka na glasbenih zavodih«, na III. »Ansambelski pouk in ansambelsko igranje doma«, na IV. absolventi glasbenih šol in glasbeni poklici. Občinstvo vabimo, da v obilnem številu obišče produkcije v tem propagandnem tednu. Podrobnosti sporeda se dobe v knjižarni Glasbene Matice po 3 Din.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 13. marca: 12 Plošča se za ploščo kar naprej vrtil, vsaka za zabavo in krajši čas skrbni — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošča se za ploščo kar naprej vrtil, vsaka za zabavo in krajši čas skrbni — 14. Vreme — 14.30 Za delovanje (g. Radjaki orkester) — 14.40 Naravnost iz svetovni nazor (g. prof. Miroslav Adlesić) — 14.50 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 15.00 Naš vrtec (za rešitev jugoslov. materinstva in mladine) (dr. Milutin Zelč) — 15.30 Pregled sporeda — 20.00 Zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.20 Pojdit z nami na dolgo razjo — preko ulice. Veselo potovanje članov rad. igr. družine, Joška in Ješka in nekaterih plošč. Vodnika: Jožek in Ježek — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Vesel konec! (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 13. marca: Belgrad: 19.50 Milošević koncert — 21. Orkestralna glasba — Zagreb: 20. Hrvaški večer — Dunaj: 20. Donavske pravljice — 21.45 O filmu 22.30 Klavir — 22.50 Plesna plošča — Budimpešta: 19.50 Igra — 21.50 Orkestralna glasba — 23. Plošča — Trst-Milan: 17.15 Komorni koncert — 21. Rocova opera »Di-buk« — Rim-Bari: 21. Igra — 21.30 Violina in klavir — 22.40 Zbor — Praga: 14.30 Weberjeva opera »Čarostrelec« — 19.15 Vojaska godba — 20.15 Pesta glasba — 21.30 Igra — 22.35 Plesna glasba — Varazov: 19.30 Na politanska pomlad — 21.30 Orkestralni in vokalni koncert — 22.30 Plesna glasba — Nemška postaja: 20.10 Različni zabavni programi — Beromünster: 20. Schöckova opera »Massimila Doni« — Sottens: 20. Dekliški zbor — 20.35 Haydnov koncert — Bukarešta: 20.15 Verdijeva opera »Ples v maskah« — Strassbourg: 21.30 Vojaska godba — 22.30 Pester večer — Paris-Radio: 21. Bachova klavirska glasba — 21.45 Orkestralni in vokalni koncert — Paris P. T. T.: 21.30 Mozartova opera »Beg iz serajla« — Poste Parisien: 21.35 Italijanska glasba — 22.10 Popevke — London: 20.30 Fildove skladbe — 21.35 Komorni koncert — Severna Anglija: 21.40 Orkestralni in solistični koncert — Kalundborg: 20. Moderna glasba — Hiltersum: 21.10 Orkestralni in vokalni koncert — Iraka: 20.30 Simfonični koncert — Stockholm: 21.10 Stara plesna glasba

Angleška vojna ladja »Hood« pred pristaniščem na Malti.

J. Jurca:

18

Beg čez Azijo

Po dolgem čakanju je prinesel eden dolgo vrv, spustil en konec in mi velel, naj se privežem. Omotal sem se okrog pasu, prijel se za vrv, toda, ko sem bil že precej visoko, se je vrv utrjala, jaz pa sem cmoknil na trda tla.

Se enkrat sem se privezal in z rokama praskal po robatem zidu, da sem nekoliko olajšal težo.

Na obzidju, kamor so me privlekli, se je medtem že zbrala cela tolpa oboroženih mož. Obstopili so me in me izpraševali: »Kje so te oropali? Kje imaš tovarne? Koliko je bilo razbojnikov? Kam so zdaj šli?« Po dolgem zasliševanju so me odpeljali v velik stolp. Tam so na sredi zakurili ogenj, potisnili so me za njega in posedi pred luknjo, kjer se je šlo iz stolpa.

Prosil sem jih, naj mi dajo kaj jesti. Neki fantek najbrže sin tiste ženske, ki je bila med njimi — je šel in mi prinesel v ilovnatih posodi vode. Komaj sem pričel piti, je že zagrabil eden izmed teh divjakov za posodo, iztrgal mi jo iz rok in jo vrgel ob steno, da se je razletela.

Uvidel sem, da sem prišel zopet pravim tistem v roke. »Pedar šuhte tu kafar!« Ali po naše: »Kmalu se boš cvrl v peklju, kristjan!« so kleti. Ko sem to slišal, sem zatajil svojo vero, kot je skoraj v enakem položaju sv. Peter Kristusa. Misli sem potegnili razbojnik s tem, da sem jim rekel: »Kako bom jaz kristjan, saj smo vendar vsi eno: mi Otrši (Avstrijci), Osmani (Turki), Irani (Perzi) in Almani (Nemci)!« Zdal sem šele ogenj podpihal, kot sem takoj videl. Vstali so, se tiho posvetovali, nato pa rekli ženski, naj prične moliti. Res je pričela, jaz bi ji moral odgovorjati. Moji tovariši so se naučili ved molitve še v Isfahanu od učitelja, ki nas je perzijsko učil. Mene niso zanimalo, zato jih nisem znal in tudi nisem vedel ženski kaj odgovoriti. Zdal je postalo razbojnikom dovolj jasno, da nisem njihove vere.

Meni je bilo silno žal, zakaj jim nisem takoj priznal, da sem kristjan. Sram me je bilo, da nisem imel toliko poguma, da bi jim v obraz povedal, kaj da sem.

Posvetovanje je bilo končano. Dva mlada fanta sta nekaj pritrdila in odšla, drugi so pa zopet posedi in polegali okoli ognja. Jaz sem se napravil, kot bi spal. Eden je vstal, stopil do mene, pogledal mi v oči in dejal: »Le spi, avstrijski podčastnik, saj jutri boš že mrtev!« Te besede so zložili v nekakšen verz in ga peli, obenem pa tolkli ob pesti. Delal sem se, kot bi spal, vendar, če bi me kdo izmed njih natančno pogledal, bi lahko opazil, kako so mi lasje stali pokonci.

Ko so razbojniki nehali prepevati, so začeli kaditi; nekateri tudi opij.

Polagoma je začel ogenj pojemati. Razbojniki so drug za drugim pospali. Le v stolpih poleg našega sta se neprestano čula nekakšna signala: drug poleg drugega. Naposled sta tudi tadvu utihnila.

»Zdal ali pa nikoli« sem si mislil. Počasi sem vstajal.

Iz stolpa nisem mogel nikjer drugod ven kot skozi luknjo, pred katero so ležali razbojniki, pokriti s svojimi haljami.

Biti je moralo okrog polnoči. Ali se rešim, ali pa propadam! Previdno sem prestavljal noge med specimi tolovaji. Kadar je pihnil veter preko jemajoče žerjavice, se je nekoliko posvetilo, da sem videl vsaj toliko, da nisem komu stopil na glavo.

Zdelo se mi je, da se že celo večnost plazim iz stolpa. Ko sem prišel srečno iz njega, sem pogledal oprežno po zidovju. Nikogar nikjer! Pač! Na dvorišču se je nekaj svetilo. Napel sem oči in opazil tista dva fanta, ki sta odšla takoj po posvetovanju, kako ob bornem sijaju luči kopljeta jamo tik zidu!

To naj bo torej moj grob! Mraz me je stresel po vseh udih. Skočil sem na rob zidu, prijel se z obema rokama za kamen, vzdihnil k Bogu, zaprl

oči in se spustil z 10—12 metrov visokega zidu. Priletel sem sicer na noge, vendar sem odletel daleč od zidu in padel vznak na zemljo. Kot preganjana zver sem nato skočil pokonci in jo ubral v temno noč. To so bile zadnje sile, ki so se še dale iztrpiti iz mene.

Ves onemogel sem se zagledal, ko se je pričel delati dan, sredi pustinje. Pred seboj sem videl gore, na desno polje. Nikjer žive duše! Pobit sem se zgrudil poleg groblje kamenja, ker me noge niso hotele več nositi.

Pričelo je pripekati sonce. Biti je moralo nekako 18. ali 19. aprila leta 1916. Ležal sem že več ur in pričakoval smrti.

Okrog poldne sem zagledal Perza z osliškom. Z veliko muko sem se dvignil in ga s slabotnim glasom poklical. Stopil je do mene in ko sem mu na kratko povedal, kaj se mi je pripetilo, me je posadil na oslička.

Kmalu sva prišla do večjega jezera Mahalu. Voda je bila črna, gosta in polna ločja. Ustavila sva se. Perz je našel ločja, zvezal ga v dve butari, pritrdil ju na vsako stran oslička in položil na to zasilno posteljo mene. Ko je zavil okrog gore, me je izročil ljudem v prvi vasi, sam pa odšel z osliškom svojo pot.

Ljudem sem se smilil: eden mi je prinesel črno srajco, drugi zopet čaja in par ocvrtih jajc. Toda bil sem tako slab, da niti jesti nisem mogel. Položili so me na dvorišče, pokrili me z debelo odejo in me pustili ležati na soncu do večera.

Od velike vročine se mi je vsa koža sežgala. Na več krajih je začela pokati in visela je kot blago pri strganih hlačah. Zvečer, ko se je naredil mrak in je postalo hladno, so mi zopet prinesli čaja in jajc. Zdal sem bil vsaj toliko boljši, da sem vsaj jesti mogel.

V tej vasi je bila močna orožniška postaja. Do mene sta prišla dva orožnika in sta mi povedala, da so pred par dnevi ravno v tej izbi ujeti konzula Zeilerja z njegovim spremstvom. »Pobrali smo jim puške in denar. Drugo jutro

smo jih gnali v Širaz. Tam jih bodo Angleži sodelili. Najbrže bodo vsi postreljeni!«

»Kako je to mogoče, da Vi kot orožniki držite z razbojniki?«

»Prej nismo! Imeli smo celo neprestane boje s temi lopovi! Zdal pa, ki je poglavar vseh tukajšnjih razbojnikov premagal v Širazu orožnike in je na povelje Angležev aretirajl Sveda, poveljnika žandarmerije, in nemškega konzula, smo pa tudi mi prešli pod njegovo komando.«

»Kaj bo pa zdaj z menoj?«

»Jutri odpeljemo tudi tebe v Širaz!«

No, to bo zopet lepa reč! Komaj sem se privelel po vseh štirih iz ene homatije, sem že padel v drugo. Torej smrt tako ali tako! Morda pa je božja volja, da se še rešim, so se mi podile misli po glavi. Pozabil sem na težke misli in na bolečine, ki sem jih imel zaradi opeklin, in sem sladko zaspal. Drugo jutro so me prišli orožniki iskati: »Gremo!«

»Prijetelj, jaz ne morem hoditi! Dobite mi osla ali me pa nosite!«

»Kje ti bomo dobili osla, ko ga sami nimamo!«

»Pa mi konja dajte!«

Tako sem svoj odhod zavlekel, da me niso odgnali pred poldnem.

Opoldne se je iznenada pripodilo kakih 12 naših vojakov z vicekonzulom Bonzdorfom. Bili so vsi goli, le Slovak Maksinko je imel spodnje hlače na sebi. Tudi Poljak Jagodinski, ki je prvi dan hodil z mano, je bil med njimi. Bilo je kaj veselo svidenje, čeprav smo bili na slabšem kot perzijski berači.

»Kako, da se ti Maksinko, od vseh nas ločiš in imaš še spodnjice?«

»Vidiš, to je pa zato, ker sem pobožen človek in sem pričel moliti njihovo vero, ko so mi jih ravno hoteli sleči. Kot bi treščilo vanje, so me pustili. Pa kaj, za spodnjice mi nič ni! Za 16 angleških funtov, ki jih imam všite tu notri, mi je bilo več!«